

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 15 mars 1894, kl. 2 e. m.

Utlåtande, med anledning af väckta motioner om inrättande af nya afdelningskontor af riksbanken.

I särskilda, inom Andra Kammaren väckta motioner hafva nedannämnda motionärer föreslagit inrättande af följande nya afdelningskontor af riksbanken, nemligen:

herr *E. Svensson* m. fl. (motion n:o 3), som föreslagit,

att Riksdagen ville besluta, att ett afdelningskontor af riksbanken för Blekinge län måtte under år 1895 inrättas i staden *Karlskrona* under de vilkor och bestämmelser med afseende på kontorets verksamhet och rörelse, som bankofullmäktige kunde komma att föreskrifva;

herr *H. Amnéus* m. fl. (motion n:o 15), som yrkat,

att Riksdagen måtte besluta att inrätta ett afdelningskontor af riksbanken i *Mariestad* under de vilkor och bestämmelser med afseende på kontorets verksamhet och rörelse, som bankofullmäktige egde att föreskrifva;

herr *A. G. Gyllensvärd* m. fl. (motion n:o 17), som föreslagit,

att Riksdagen måtte besluta inrättandet af ett afdelningskontor af riksbanken i *Halmstad* med det distrikt, som bankofullmäktige funne lämpligt att bestämma, samt under de vilkor i öfrigt, hvilka fullmäktige jemväl skulle ega att föreskrifva;

herr *N. Boström* m. fl. (motion n:o 51), som hemställt,

att Riksdagen måtte besluta, att ett afdelningskontor af riksbanken må under loppet af år 1895 inrättas i staden *Umeå* för Vesterbottens län, under de vilkor och bestämmelser med afseende på kontorets verksamhet och rörelse, som bankofullmäktige egde föreskrifva;

herr *O. Larsson* i Mörtlösa m. fl. (motion n:o 27), som hemställt, att Riksdagen måtte besluta, att ett afdelningskontor af riksbanken måtte inrättas i *Linköping* för Östergötlands län, under de vilkor och bestämmelser med afseende på kontorets verksamhet, som bankofullmäktige egde föreskrifva; samt

herr *T. Zetterstrand* (motion n:o 88), som föreslagit, att, för den händelse Riksdagen, i strid mot hittills gällande praxis, skulle finna för godt att redan i år besluta om inrättande af ett nytt afdelningskontor af riksbanken, detta kontor i sådant fall måtte förläggas till *Norrköping* samt omfatta Östergötland och möjligen äfven närmaste delar af de angränsande länen.

Öfver dessa motioner hafva herrar fullmäktige i riksbanken afgifvit följande den 22 februari 1894 dagtecknade yttrande:

»Fullmäktige hafva vid behandling af motioner om inrättande af nya riksbankkontor i orterna under de senare åren mer än en gång framhållit vigten af att härutinnan gå till väga med tillbörlig varsamhet, så att i regeln ett nytt sådant icke borde ifrågakomma oftare än hvarannat år, äfvensom fäst uppmärksamheten derpå, att ett snabbare fortskyndande i upprättandet af nya kontor borde vara beroende af bankfrågans lösning i den rigtning, att större utrymme bereddes åt riksbankens sedlar.

Den af fullmäktige sålunda uttryckta åsigten har ock vunnit Riksdagens godkännande så till vida, att från och med 1890, då kontoret i *Hernösand* öppnades, endast två nya sådana inrättats, nemligen ett i *Falun*, öppnadt 1892, och ett i *Örebro*, hvilket skall börja sin verksamhet den 1 mars detta år.

Vid sådant förhållande synes anledning icke vara för handen att vid innevarande års riksdag besluta anordnandet att ett nytt kontor, allrahelst som från och med år 1890 betydande belopp, uppgående tillsammans till 8,650,000 kronor, användts för att dels förlägga de nya dels ock förstärka fonderna vid de äldre afdelningskontoren, medan deremot bankovinsten för 1892 disponerats för statsverkets räkning och möjligen äfven vinsten för 1893 kommer att till samma ändamål användas, under det att ingen ändring inträdt i afseende å sedelutgifningsrätten.

Då fullmäktige således icke kunna tillstyrka, att något nytt afdelningskontor för det närvarande inrättas, torde yttrande icke erfordras angående den plats, der ett sådant i första rummet må anses böra förläggas.»

Lika med fullmäktige anser utskottet den under de senare åren iakttagna praxis, att icke oftare än hvartannat år upprätta afdelningskontor af riksbanken, der sådana anses erforderliga, fortfarande böra tillämpas; och då nu senast under innevarande år från och med den 1 mars ett nytt kontor trädt i verksamhet, finner utskottet sig böra hemställa,

att Riksdagen må besluta, att de väckta motionerna om inrättande af nya afdelningskontor af riksbanken icke måtte till någon åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 mars 1894.

På utskottets vägnar:

O. R. THEMPTANDER.

Reservation

af herrar *Themptander, Hansson, Sjö, Holmgren, Månsson, Jansson* och *Nydahl*, som anförde:

»Då vi hysa en bestämd öfvertygelse om vigten af en bankreform i syfte att bereda riksbanken den ställning såsom ensam sedelutgifvande bank, hvilken angifves i senaste bankkomiténs den 30 januari 1890 afgifna betänkande;

då i den dervid uppgjorda planen för riksbankens verksamhet ingår, att ett afdelningskontor af banken skulle inrättas i hvarje län, utom Stockholms län;

då med det allt lifligare intresse, hvarmed en dylik bankreform omfattas, vi äro öfvertygade, att det skall vara en nära liggande framtid beskärmt att i trots af det motstånd, som hittills från olika håll gjort sig gällande dels emot hela reformen och dels emot vilkoren för dess genomförande, finna frågan mogen att vinna sin lösning i den af oss önskade riktning;

då det vid detta förhållande måste vara af vigt att förbereda reformen genom ett successivt upprättande af afdelningskontor i de tolf län, hvilka

ännu sakna sådana, enär det torde blifva med vissa praktiska svårigheter förbundet att, när reformen är gjord, på en gång eller inom en kortare tidrymd organisera flera nya afdelningskontor;

då tyngdpunkten i herrar bankofullmäktiges afstyrkande utlåtande synes ligga i deras uppfattning om att Riksdagen skulle hafva fastslagit den grundsatsen, att ett nytt kontor borde tillkomma endast hvartannat år, men vi icke dela den uppfattningen eller anse dess tillämpning gagnelig, med hänsyn till den långsamhet, hvarmed i sådant fall återstående län skulle komma i åtnjutande af förmånen att erhålla afdelningskontor;

då riksbankens förmåga att med sina fonder förlägga nya kontor, hvilket är den omständighet, hvartill i vår tanke hänsyn hufvudsakligen bör tagas i fråga om tillökning af kontorens antal, icke blir större endast genom att låta ytterligare ett år förflyta, innan ett nytt kontor upprättas, utan denna bankens förmåga, så långt den kan sträcka sig under närvarande konkurrens med de enskilda bankerna i fråga om sedelutgifning, är beroende af att bankens fonder tillväxa derigenom, att banken får behålla en del af sina vinstmedel;

och då Riksdagen har i sin hand att besluta i sistnämnda afseende och att dymedelst befordra en genom allt flera afdelningskontor utsträckt verksamhet af riksbanken,

hafva vi röstat för att utskottet skulle tillstyrka Riksdagen att nu besluta inrättande af ett nytt afdelningskontor, att öppnas under år 1895 å den tid, bankofullmäktige egde närmare bestämma.

Med den utgång frågan erhållit inom utskottet, har naturligtvis utskottet icke kunnat ingå i någon undersökning om den plats, hvarå ett nytt afdelningskontor skulle nästa gång inrättas. Vi äro emellertid oförhindrade att i kammaren yrka bifall till någon af de i ämnet väckta motionerna för att såmedelst möjligen bereda framgång åt vår mening i hufvudfrågan, och vilja vi bland motionerna härvid särskildt framhålla den, som väckts af herr Amnéus med flere om inrättande af ett afdelningskontor i *Mariestad*, till förmån för hvilken plats bankofullmäktiges flertal sistlidne år uttalade sig, ehuru utskottet, i likhet med minoriteten inom fullmäktige, ansåg företräde böra gifvas åt Örebro, hvarefter Riksdagen ock beslöt upprättande af ett kontor i sistnämnda stad.

Slutligen vilja vi såsom vår mening uttala, att jemförelsevis mindre vigt ligger uppå den ordning, hvori afdelningskontor upprättas inom de olika länen, än derpå att sådana successivt komma till stånd utan alltför långt dröjsmål i de delar af riket, hvilka ännu sakna sådana.»